

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології на тему :

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ЗАЙМЕННИКІВ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Кит 13-21
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови
та літератури (переклад включно),

перша - китайська

Слиш Ельвіри Петрівни

Науковий керівник:

ст. викл. Сидельнікова Олена Анатоліївна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЗАЙМЕННИКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	6
1.1 Актуалізація проблеми займенників у сучасній китайській лінгвістиці.....	6
1.2 Специфіка займенників у сучасній китайській лінгвістиці.....	9
Висновки до 1 розділу.....	15
РОЗДІЛ 2 ФУНКЦІОНАЛЬНО-СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАЙМЕННИКІВ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	17
2.1 Функціональні особливості займенників в сучасній китайській мові.....	17
2.2 Синтаксичні особливості займенників в сучасній китайській мові.....	23
Висновки до 2 розділу.....	27
ВИСНОВКИ	28
摘要	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31

ВСТУП

Курсова робота присвячена вивченню займенників в сучасній китайській мові. Китайська мова, як типовий представник ізолюючих мов, відрізняється від інших мов меншою кількістю слів. Це робить займенники надзвичайно важливими елементами речення, адже саме вони несуть значну частину інформації та визначають його значення. Хоча інформації про займенники в сучасній китайській мові не так багато, як про інші граматичні категорії, вона все ж таки є достатньою для глибокого вивчення та розуміння цієї мови.

Сучасна китайська лінгвістика продовжує досліджувати проблему вивчення займенників. Займенники, як один із найскладніших елементів мови, стають центром уваги сучасних лінгвістів, особливо в контексті вивчення китайської мови. Їхня сутність, синтаксична роль та семантичне навантаження досі викликають дискусії й потребують глибокого дослідження.

Займенники – це особлива група слів, які не мають власних граматичних форм, таких як відмінювання чи сполучення. Їхнє значення та функція полягають у заміні іменників, прикметників або числівників, роблячи мову більш лаконічною та динамічною.

1.Займенникові іменники

2.Займенникові прикметники

3.Займенникові числівники

Серед основних вчених, які досліджували займенники, можна виділити Чжан Цзяньхуа, Лі Цзяньмін, Чень Юн, Ван Цзяньчжун, Чжао Юймін та інших. Вони досліджували різні аспекти займенників, зокрема їх історію, функції та

структуру. Їхні дослідження стали основою для подальшого розвитку та вивчення цієї теми.

Актуальність теми роботи полягає в її спрямованості на вивчення займенників в китайській мові. Займенники використовуються замість інших слів, роблячи мову більш лаконічною та динамічною. Їх використання не обмежується лише іменниками, адже вони можуть замінювати й дієслова, що робить їх ключовими елементами речення. Роль займенників у китайській мові значно відрізняється від їх ролі в інших мовах. Це пояснюється особливостями національної культури та менталітету, тому вивчення займенників дає можливість глибше зрозуміти китайську мову та її носіїв.

Метою дослідження є встановлення функціональних і синтаксичних особливостей займенників.

Поставлена мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- критично проаналізувати наукову літературу і сформулювати теоретичні положення роботи для вивчення займенників у сучасному мовознавстві;
- уточнити основні засоби вираження займенників у китайській мові;
- розробити комплексну методику дослідження займенників у китайській мові;
- виявити функційні та стилістичні особливості займенників у китайській мові.

Об'єкт дослідження – займенники китайської мови.

Предмет дослідження – функціональні та стилістичні особливості займенників китайської мови.

Специфіка теми, завдань і матеріалу роботи зумовили комплексний підхід до вибору **методів і прийомів** дослідження.

Для дослідження цієї теми ми використали *порівняльний аналіз* займенників у китайській мові з займенниками в інших мовах щоб виявити подібності та відмінності; *історичний аналіз* щоб дослідити як займенники змінювалися з часом у китайській мові, щоб зрозуміти їх еволюцію та вплив на мову; *культурологічні методи* щоб дослідити як культурні фактори впливають на використання займенників у китайській мові.

Наукова новизна полягає у дослідженні і порівнянні функційних та синтаксичних особливостей займенників у китайській та українській мовах.

Структура. Робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, списку використаних джерел. Обсяг роботи становить 33 сторінок. Використаних джерел – 16.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЗАЙМЕННИКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

1.1 Актуалізація проблеми займенників у сучасній китайській лінгвістиці

Займенник - це унікальна частина мови, за допомогою якої можливо вказати самі предмети і ознаки, запитати про них або узагальнити їх, не називаючи при цьому предмети або їх ознаки (Chen, P., 2004, Pp. 1129- 1184.). Простіше кажучи, займенник – це слово, яке може замінити інше слово в реченні, зберігаючи його значення.

Одна з відмінностей займенників це високий ступінь абстрактності, що робить їх одними з найскладніших слів у мові. Їхнє значення залежить від контексту, в якому вони використовуються. У реченні займенники можуть виконувати різні функції, такі як підмет, означення, додаток або іменна частина складеного присудка. Займенники дозволяють нам уникати повторення одних і тих самих слів, роблячи мову більш лаконічною та динамічною.

У китайській мові займенники не відрізняються за родами і не змінюються за відмінками, що є однією з їхніх особливостей. Лише особові та присвійні займенники змінюються за числами. Як зазначалося раніше, китайські вчені іноді відносили займенники до службових слів. На нашу думку, це пов'язано з тим, що займенники мають особливість, яка робить їх схожими на службові слова: об'єкт, на який вказує займенник, залишається невизначеним. Через це займенники здавна прирівнювались до службових морфем і слів.

Також займенники іноді називають заміщенням слів. Взагалі, заміщення слів використовується для економії мови (Grice, P., 1989, 406 p.). Це пов'язано з тим, що вони використовуються замість повторення іменників, прикметників або

інших слів, роблячи мову більш лаконічною та динамічною. Ці слова, які часто називають заміною слів, дозволяють оратору уникати повторення одних і тих самих слів, роблячи мову більш приємною для сприйняття. Однак надмірне використання займенників може мати й негативні наслідки. Іноді оратор може вживати стільки займенників, що стає складно зрозуміти, про що саме йде мова. Це може бути пов'язано з тим, що заміна слів не завжди чітко передає всі нюанси значення, які могли б бути виражені за допомогою більш конкретних слів.

Існують деякі займенники, які не спрямовані на заміщення інших слів, вони виражають лише вимогу, щоб особа, до якої направлена мова, замінило це слово на іменник (Hawkins, J.A., 1978, 316р.).

Китайський мовознавець Ван Ляої класифікує слова-заміни на сім груп:

1. Особові займенники: вказують на мовця, слухача або третю особу.
2. Неозначені займенники: позначають невизначені предмети, кількість або абстрактні поняття.
3. Зворотні займенники: вказують на те ж саме, що й підмет.
4. Взаємні займенники: вказують на взаємну дію між двома або більше особами.
5. Обумовлений займенник: позначає предмет, який вже був згаданий раніше в контексті.
6. Вказівні займенники: вказують на конкретні предмети або місця.
7. Питальні займенники: використовуються для формулювання запитань.

Займенники в китайській мові мають багато спільного з займенниками в українській мові. Їхнє значення та функції в обох мовах збігаються в багатьох аспектах. Як і в українській мові, займенники в китайській мові належать до

категорії морфем. Це означає, що вони є неподільними одиницями мови, які мають певне значення і виконують граматичну функцію.

У китайській мові деякі займенники можуть одночасно виконувати функцію прислівника. Важливо зазначити, що деякі класи займенників схожі за значенням із займенниковими прислівниками, але, на відміну від них, не називають обставини, а лише вказують на них або утворюють питання, що стосується обставин. Тому вони схожі на прислівники. Займенникові прислівники, на відміну від займенників, виконують у реченні функцію обставини. Це дозволяє зробити висновок, що ця група слів має значення займенника, але їхня синтаксична функція відповідає прислівникам. Відповідно, можна сказати, що в китайській мові існує своєрідний перехідний клас слів, які поєднують властивості як займенників, так і прислівників, виконуючи в реченні функції, характерні для обох категорій. Це робить китайську мову унікальною в її синтаксичній структурі, де межі між частинами мови можуть бути більш розмитими порівняно з іншими мовами.

У китайській мові деякі займенники можуть одночасно виконувати функцію прислівника. Важливо зазначити, що деякі класи займенників схожі за значенням із займенниковими прислівниками, але, на відміну від них, не називають обставини, а лише вказують на них або утворюють питання, що стосується обставин. Тому вони схожі на прислівники. Займенникові прислівники, на відміну від займенників, виконують у реченні функцію обставини. Це дозволяє зробити висновок, що ця група слів має значення займенника, але їхня синтаксична функція відповідає прислівникам. Відповідно, можна сказати, що в китайській мові існує своєрідний перехідний клас слів, які поєднують властивості як займенників, так і прислівників, виконуючи в реченні функції, характерні для обох категорій. Це робить китайську мову унікальною в

її синтаксичній структурі, де межі між частинами мови можуть бути більш розмитими порівняно з іншими мовами.

1.2 Специфіка займенників у сучасній китайській лінгвістиці

За значенням займенники в сучасній китайській мові лінгвісти поділяють на сім груп:

- Особові займенники: вказують на мовця, слухача або третю особу (я, ти, він/вона/воно, ми, ви, вони).
- Присвійні займенники: вказують на приналежність предмета одній або кільком особам (мій, твій, його/її, наш, ваш, їхній).
- Вказівні займенники: вказують на конкретні предмети або місця (цей, та, той, ця, ті, ці).
- Означальні займенники: виділяють або підкреслюють певні предмети (сам, весь, будь-який).
- Питальні займенники: використовуються для формулювання запитань (хто, що, який, яка, які, де, куди, звідки, коли).
- Неозначені займенники: позначають невизначені предмети, кількість або абстрактні поняття (хтось, щось, дещо, деякий).
- Відносні займенники: зв'язують підрядні речення з головними (який, яка, яке, що, хто).

На відміну від української мови, в китайській мові відсутнє таке поняття як заперечні займенники. Значення заперечення в китайській мові досягають за допомогою неозначених займенників та часткою «не».

我不是老师 (wǒ bùshì lǎoshī) - "я не вчитель", 他没有书 (tā méiyǒu shū) - "у нього немає книги".

1. *Особові займенники* мають форму однини та множини. Форма множини утворюється за допомогою суфікса 们 (men). Такі займенники також різняться між собою особами. Наприклад, займенники, які вказують на особу, від якої йде мова а також на групу людей, яка включає у собі мовця, називаються займенниками першої особи. Виражаються займенники першої особи однини ієрогліфом 我 (wǒ) та множини 我们 (wǒ men) відповідно (Huang, S., 1999, Pp. 77-94.).

Займенники, які вказують на особу, до якої звертаються, або на групу людей, що включає цю особу, називаються займенниками другої особи. Займенники другої особи виражаються ієрогліфом 你 (nǐ) в однині та 你们 (nǐ men) у множині.

В китайській мові також існують займенники третьої особи, які вказують на людину або групу людей, до якої мовець не належить. Ці займенники виражаються ієрогліфами 他 (tā) (він), 她 (tā) (вона) та 它 (tā) (воно).

Особові займенники в китайській мові спочатку не мали категорії роду. Однак у сучасній китайській мові під впливом європейських мов займенники третьої особи на письмі стали відрізнятися залежно від роду, використовуючи різні ієрогліфи для чоловічого (他), жіночого (她) та середнього (它) роду. Втім, ця відмінність існує лише в письмовій формі, оскільки в усній мові вони мають однакову вимову. Всі три займенники третьої особи вимовляються однаково, як ("tā"). Тому, під час розмови неможливо визначити рід іменника

лише за допомогою займенника. Це дозволяє зробити висновок, що в усній формі сучасна китайська мова не має займенників з категорією роду.

Важливо зазначити, що існують й інші форми особових займенників в китайській мові, окрім тих, які вже були згадані.

1.1. У китайській мові для позначення множини першої особи, окрім ієрогліфів 我们 (wo men), також використовується слово 咱们 (zan men). Хоча може здатися, що між ними немає різниці, це не так. Відмінність полягає у значенні, яке вони несуть. 咱们 (zan men) завжди включає в себе значення "ти і я", "ми з вами" або "ми з тобою", тоді як 我们 (wo men) може виключати другу особу і означати "він та я", "вона та я", "я з ними".

咱们一起去吃饭吧! (Zánmen qù yīqǐ chīfàn ba!) – Давай підемо їсти разом! (Звернення до співрозмовника)

我们明天去公园玩。 (Wǒmen míngtiān qù gōngyuán wán.) – Ми завтра йдемо в парк. (Без звернення до співрозмовника)

1.2. Разом з формою 你 (nǐ) – займенника другої особи, може також використовуватися ввічлива форма 您 (nín).

1.3 Як було сказано раніше займенник третьої особи має декілька форм написання: 他 (tā) та 她 (tā) для іменників, які позначають особи та 它 (tā), який використовується для позначення неживих предметів.

2. Також хочу звернути увагу на те, що окрім морфологічних та синтаксичних особливостей, особові займенники відрізняються також і фонетично. У якості додатка вони мають у вимові нейтральний тон (Hopper, P., 1993, Pp. 357-376.).

У сучасній китайській мові присвійні займенники утворюються за допомогою приєднання службового слова 的 (de). Так само, як і особові займенники, присвійні мають форму однини та множини, а також відмінюються за особами, що можна представити так:

我的, 我们的 – моє, наше з тобою;

你的, 你们的 – твоє, ваше з ним;

他的, 他们的 – його, їх.

В деяких випадках службове слово 的 (de) не використовується з присвійними займенниками. Наприклад, коли йдеться про членів родини 我的父亲 (wǒde fùqīn) мій батько. До присвійних займенників також відносять 自己 – свій, своя, своє. Деякі лінгвісти, як Ван Ляої, відносять "自己" (zì jǐ) до категорії зворотних займенників. Інші ж вважають його присвійним займенником, який використовується для підкреслення приналежності предмета або дії собі. Дійсно, це може заплутати, тому ми пропонуємо ретельніше розглянути зворотні займенники. Щоб бути точним, в китайській мові існує лише один зворотній займенник, і це 自己. Його називають зворотнім, оскільки він вказує на ту ж особу або предмет, що й підмет, і повертає нас до раніше вжитого слова.

Важливу роль "自己" (zì jǐ) відіграє, коли він знаходиться далеко від підмета, до якого він відноситься. В таких випадках використання особового займенника третьої особи може призвести до незрозумілості, адже не буде чітко зрозуміло, який саме іменник він замінює. "自己" (zì jǐ) допомагає чітко вказати на зв'язок між далеко розташованими словами в реченні, підкреслюючи єдність підмета і дії або властивості.

Вказівні займенники в китайській мові, як і в українській, використовуються для вказівки на предмети або явища.

До групи вказівних займенників в китайській мові включають лише два слова:

这 (zhè) – вказує на предмет, що знаходиться ближче до мовця.

那 (nà) – вказує на предмет, що знаходиться далі від мовця.

Також важливо зазначити, що при використанні вказівного займенника з іменником у однині потрібно використовувати рахівні слова. Вказівні займенники також мають форму множини. 这本书 (zhè běn shū) ця книга (ближче до мовця) 那把椅子 (nà bǎ yǐzi) той стілець (далі від мовця)

Означальні займенники в китайській мові використовуються для вказівки на узагальнену ознаку предмета. До групи означальних займенників належать такі слова:

每 (měi): кожен, усі без винятку

凡 (fán): будь-який, усі без винятку, усі можливі

大家 (dà jiā): всі, усі без винятку, люди

Означальні займенники зазвичай використовуються з іменниками.

Питальні займенники в китайській мові використовуються для формулювання запитань про предмет, його якість та кількість. До групи питальних займенників належать такі слова:

谁 (shuí): хто?

谁的 (shuí de): чий?

什么 (shen me) : що? який?

哪 (na) : який? які?

几 (ji) : скільки?

多少 (duo shao) : скільки?

Що стосується займенника 什么 (shen me), то він виконує ту ж функцію, що й український займенник "що", коли використовується як підмет або додаток. Як означення, 什么 (shen me) функціонує аналогічно українському займеннику "який?". Він використовується для запитань про неживі речі або тварин. Проте, звісно, існують випадки, коли виникають виключення з цих правил, і іноді вони застосовуються як запитання про професії людей.

Також бажано додати деякі уточнення щодо займенника 几 (ji). Він використовується для запитань про кількість, коли очікується відповідь числом не більше ніж десять. Наприклад:

你有几本书? (nǐ yǒu jǐ běn shū?) : Скільки у тебе книг?

Ще є 多少 (duo shao) який використовується для запитань про кількість, коли очікується відповідь числом більше ніж десять. Наприклад:

这件衣服多少钱? (zhè jiàn yīfú duōshǎo qián?) : Скільки коштує цей одяг?

Неозначені займенники в китайській мові використовуються для позначення невизначених осіб або предметів. Вони не вказують на конкретних людей або речі. Відносять до таких займенників:

人 (ren) : Прямий переклад: людина.

Як займенник: хтось, будь-хто.

Наприклад: 有人敲门。(yǒu rén qiāo mén): Хтось стукає в двері.

人家 (ren jia): Прямий переклад: люди.

Як займенник: інші.

Наприклад: 人家都说他很聪明。(rénjiā dōu shuō tā hěn cōngmíng): Всі говорять, що він дуже розумний.

别人 (bie ren): Прямий переклад: інша людина.

Як займенник: інший.

Наприклад: 我不想和别人说话。(wǒ bù xiǎng hé biérén shuō huà): Я не хочу розмовляти з іншими.

Відносні займенники мають таке ж написання та звучання, як питальні займенники, але не використовуються для формулювання запитань. Їхня основна функція - зв'язувати частини речення.

Буде корисно зауважити, що у китайській мові відсутня окрема категорія заперечних займенників. Заперечення виражається за допомогою спеціальних займенників та часток. Також система займенників у китайській мові має свої відмінності від української. і тому розуміння омонімії та контексту важливе для правильного розпізнавання функцій займенників. Класифікація займенників залишається предметом дискусій, і остаточного рішення з цього питання ще не знайдено.

Висновки до 1 розділу

Займенник – це слово, яке вказує на інше слово або використовується замість нього. Їхня абстрактність полягає в тому, що вони не називають конкретні предмети, ознаки чи дії, а вказують на них, відсилаючи до вже згаданих у

контексті слів. У реченні займенники зазвичай виконують функцію підмета, означення або додатка, а також можуть бути іменною частиною складеного присудка. На відміну від української мови, китайські займенники не поділяються за родами (чоловічий, жіночий, середній) та не змінюються за відмінками (називний, родовий, давальний, знахідний, прийменниковий). Ця особливість робить їх простішими у вивченні, адже не потребує запам'ятовування численних форм. Лише деякі групи займенників в китайській мові змінюються за числом. Це стосується особових займенників та присвійних займенників. Основна функція займенників - замінювати іменники, прикметники або інші займенники, щоб уникнути повторення слів та зробити мову більш стислою і зв'язною.

Китайські займенники, як і українські, належать до категорії морфем і мають схожі за значенням слова. Вони використовуються для заміни іменників, прикметників або інших займенників, роблячи мову більш стислою та зв'язною. Деякі китайські займенники можуть виконувати подвійну функцію, виступаючи як займенники та прислівники. Наприклад, "这儿" (zhèr) може бути як займенником ("це тут"), так і прислівником ("тут"). Важливо розрізнити займенники та займенникові прислівники. Хоча деякі класи займенників мають схоже значення з займенниковими прислівниками, вони не називають обставини, а лише вказують на них або утворюють питання, яке стосується обставин. За своїм значенням займенники в сучасній китайській мові лінгвісти поділяють на особові, присвійні, вказівні, означальні, питальні, неозначені та відносні. Важливо зазначити, що в китайській мові немає заперечних займенників. Для вираження заперечення використовуються займенники разом із частками.

РОЗДІЛ 2 ФУНКЦІОНАЛЬНО-СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАЙМЕННИКІВ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Функціональні особливості займенників в сучасній китайській мові

У цьому розділі ми детально розглянемо випадки, де, як і за яких обставин використовуються займенники, а також як вони змінюються при цьому. Як ми зазначали раніше, займенники служать для спрощення мови та позначення предметів без їхнього прямого називання. Наприклад:

我不願意見他。(Wǒ bù yuànyì jiàn tā.) – Я (я) не хочу його (його) бачити.

他讓我很生氣。(Tā ràng wǒ hěn shēngqì.) – Він мене (мене) дуже злить.

我對他沒有興趣。(Wǒ duì tā méiyǒu xìngqù.) – Я до нього (нього) не маю інтересу.

Очевидно, що використання займенників є значно простішим та ефективнішим способом уникнути багатослівності, за умови, що всі знають, про кого йде мова. Іноді займенники навіть додають зрозумілості більше, ніж інші частини мови. У попередньому розділі ми зазначали, що займенники використовуються лише для заміни слів, але це не завжди так. Дійсно, одним із основних завдань займенників є заміна слів, уникаючи їх повторення. Проте, це не єдина їхня функція. Наприклад, існує займенник 誰 (shéi), який не замінює слово, а вимагає відповіді на запитання. "Хто це?" - Це питання не замінює жодне слово, а вимагає визначити та назвати людину, про яку йде мова. Наприклад :

誰偷了我的錢包? (Shéi tōu le wǒ de qiánbǎo?) – Хто вкрав мій гаманець?

谁做了饭? (Shéi zuòle fàn?) – Хто приготував їжу?

谁负责这个项目? (Shéi fùzérèn zhège xiàngmù?) – Хто відповідає за цей проект?

Дійсно, приклади з займенником "хто" чудово продемонстрували, що займенники не завжди використовуються для простого заміни слів. Наступне, щоб мені хотілось пояснити це різницю між 我们 (wǒmen) та 咱们 (zánmen). Ці займенники обидва використовуються для позначення групи людей, що включає мовця. Ця група може складатися з двох або більше людей, включаючи співрозмовника. Коли ми вживаємо займенник 咱们 (zánmen), то маємо на увазі себе та особу, до якої спрямована наша мова. Водночас займенник 我们 (wǒmen) може виключати особу, до якої ми говоримо. Деякі вважають, що займенник 咱们 (zánmen) є ширшим за своє значенням, ніж 我们 (wǒmen), але це не так. Займенник 咱们 (zánmen) може включати лише двох людей, головне, щоб людина, до якої ми звертаємось, входила в наше поняття "ми". Наприклад:

"咱们商量一下这个计划吧。" (Zánmen shāngliàng yīxià zhè ge jìhuà ba.) – "Давай обговоримо цей план."

"咱们一起去逛街吧。" (Zánmen yīqǐ qù guǎngjiē ba.) – "Ходімо погуляємо разом."

难道咱们喝醉吗? [Nándào zánmen hē zuì ma?] – невже ми з тобою перебрали з алкоголем?

Тут ми можемо помітити, що обговорюється лише мовець та особа, яка перебуває разом з ним. За допомогою займенника 我们 можна виключити особу, до якої мовець звертається.

Особливо варто звернути увагу на вказівні займенники. "这" (zhè) та "那" (nà) – це вказівні займенники в китайській мові, які використовуються для позначення предметів, людей або місць.

Ці займенники додають контексту до висловлювання, вказуючи на відстань між предметом і мовцем. "这" використовується для позначення предметів, які знаходяться близько до мовця.

"那" використовується для позначення предметів, які знаходяться далеко від мовця. Наприклад:

"这把椅子很舒服。" (Zhè bǎ jǐǎozi hěn shūfù.) – "Цей стілець дуже зручний."

"那栋楼很高。" (Nà dòng lóu hěn gāo.) – "Та будівля дуже висока."

"这儿是我的家。" (Zhèr shì wǒ de jiā.) – "Тут мій дім."

"那儿是我的学校。" (Nàr shì wǒ de xuéxiào.) – "Там моя школа."

Також досить важливо згадати про "人" (rén) та "人家" (rénjiā). Це неозначені займенники в китайській мові, які використовуються для позначення невідомої особи. Ці займенники не дають чіткої інформації про те, про кого йде мова, лише вказують на її присутність.

"有人敲门。" (Yǒu rén qiāo mén.) – "Хтось стукає в двері."
(Підкреслюється наявність людини, але її особистість невідома.)

"他说的话没有人相信。" (Tā shuō de huà méi yǒu rén xiāngxìn.) –
"Ніхто не вірить тому, що він говорить." (Вказується на загальну недовіру.)

"人家都下班了，我们也走吧。" (Rénjiā dōu xiàbānle, wǒmen yě zǒu ba.) – "Всі вже пішли з роботи, підемо й ми."

У деяких випадках ці займенники можуть натякати на певну особу і виконувати роль особових займенників. Ми вважаємо це особливим випадком використання.

"自己" (zì jǐ) – це зворотний займенник, який використовується для посилання на себе, як в однині, так і в множині.

Його не слід плутати з особовим займенником "我" (wǒ), який використовується тільки для посилання на себе в однині.

"自己" може використовуватися в різних контекстах, наприклад:

Підкреслення власної дії:

"我自己做饭。" (Wǒ zì jǐ zuò fàn.) – "Я готую сам."

"我们自己决定。" (Wǒmen zì jǐ juéding.) – "Ми вирішуємо самі."

Протиставлення себе іншим:

"他做他的，我做我的。" (Tā zuò tā de, wǒ zuò wǒ de.) – "Він робить своє, я роблю своє."

"你们不去，我自己去。" (Nǐmen bù qù wǒ zì jǐ qù.) – "Якщо ви не йдете, я йду сам."

Заміна іменників:

"这本书是我的，你自己看吧。" (Zhè běn shū shì wǒ de, nǐ zì jǐ kàn ba.) – "Ця книга моя, читай сам."

"我给你打电话，你没接。" (Wǒ gěi nǐ dǎ diànhuà, nǐ méi jiē.) –
"Я тобі дзвонив, але ти не відповів."

"自己" як "один":

У деяких контекстах "自己" може використовуватися в значенні "один", замінюючи числівник "一" (yī). Це часто зустрічається в розмовній мові та в неформальних текстах. Наприклад:

"我自己在家。" (Wǒ zìjǐ zài jiā.) – "Я вдома один."

"他一个人旅行。" (Tā yī gè rén lǚxíng.) – "Він подорожує один."

"我们自己去吃饭。" (Wǒmen zìjǐ qù chīfàn.) – "Ми йдемо їсти самі."

Іноді ми використовуємо вказівні займенники для акцентування уваги на певному місці. У таких випадках вказівні займенники набувають нових форм: 这里, 这儿, 那里 та 哪儿.

"这儿有点脏乱 [Zhè' er yǒudiǎn zāngluàn]. (Тут трохи брудно і безладно.)

这儿很舒服 [Zhè' er hěn shūfù]. " (Тут дуже комфортно.)

"那里交通很拥堵 [Nàlǐ jiāotōng hěn yōngdǔ]. " (Там дуже завантажений транспорт.)

Якщо вказівні займенники вказують на час, вони трансформуються та отримують новий вигляд 那会儿 та 这会儿.

"这会儿" (zhè huì er) – використовується для позначення теперішнього моменту, близького до мовця.

"那会儿" (nà huì er) – використовується для позначення минулого моменту, віддаленого від мовця.

这会儿我正忙着，等下再聊吧 [Zhè huì er wǒ zhèng mángzhe, děngxi à zài liáo ba].” (Зараз я зайнятий, поговоримо пізніше.)

"那会儿这部电影很火，大家都去看 [Nà huì er zhè bù diànyǐng hěn huǒ, dàjiā dōu qù kàn].” (Тоді цей фільм був дуже популярним, всі його дивились.)

Також ми хочемо розглянути особливу форму вказівних займенників, які вказують на ступінь або спосіб дії та виражаються як 这样 та 那样. Наприклад:

"你应该这样说 [Nǐ yīnggāi zhèyàng shuō].” (Ти повинен так сказати.)
- В цьому випадку "这样" (zhèyàng) вказує на очікуваний спосіб спілкування.

"为什么要那样做? [Wèishénme yào nà yàng zuò?] (Навіщо ти так робиш?) - "那样" (nà yàng) вказує на неочікувану або небажану дію.

На закінчення про вказівні займенники я б хотіла наголосити на іншу форму займенників 这 та 那, які позначають спосіб дії. Це займенники 这么着 та 那么这. Наприклад:

"你应该这么着做 [Nǐ yīnggāi zhèmezhe zuò].” (Ти повинен так зробити.) - "这么着" (zhèmezhe)

"他总是那么着，一点儿也不改变 [Tā zǒngshì nàmezhe, yīdiǎn er yě bù biànhuàn].” (Він завжди так робить, нічого не змінюється.) - "那么着" (nàmezhe)

2.2 Синтаксичні особливості займенників в сучасній китайській мові

Синтаксичні особливості займенників у китайській мові полягають у їхніх різноманітних функціях та ролях у реченнях. У китайській мові займенники можуть виконувати функції підмета, додатка, означення та іменної частини складеного присудка.

Коли займенники виступають у ролі підмета, вони зазвичай знаходяться на початку речення і відповідають на питання "хто?" або "що?". Наприклад, у реченні 他是学生 [Tā shì xuéshēng] (Він є студентом), займенник 他 (він) виконує функцію підмета. Займенники також можуть виконувати роль додатка, коли вказують на об'єкт дії. Наприклад, у реченні 我爱你 [Wǒ ài nǐ] (Я люблю тебе), займенник 你 (тебе) є додатком. Коли займенники виконують функцію означення, вони вказують на приналежність або характеристику предмета. Це найчастіше проявляється у присвійних займенниках, які утворюються додаванням частки 的 (de). Наприклад, 我的书 [Wǒ de shū] (моя книга) показує, що книга належить мовцю.

Займенники можуть бути частиною складеного присудка, виконуючи роль іменної частини. Наприклад, у реченні 这是我的 [Zhè shì wǒ de] (Це моє), займенник 我的 (моє) виконує функцію іменної частини присудка, уточнюючи, що саме є "моїм".

Особливо варто зазначити, що займенники в китайській мові не змінюються за відмінками, як це відбувається в багатьох інших мовах. Вони зберігають свою форму незалежно від синтаксичної ролі в реченні, що спрощує їх використання.

Наступним пунктом я хочу розглянути деякі особливості питальних займенників. Існують такі питальні займенники як 怎么 та 哪里, які мають, окрім звичайного особливі випадки використання.

Слово 怎么, наприклад, у реченні може виконувати роль займенника 为什么, а займенник 哪里 може використовуватися в значенні фрази 怎么能. Наприклад:

"你怎么不跟我说?" (Чому ти мені не сказав?) - замість "为什么你不跟我说?"

"我哪里会做这样的事?" (Як я можу робити такі речі?) - замість "我怎么能做这样的事?"

Хоча основна функція питальних займенників полягає в постановці запитань, вони можуть мати й інші значення в стверджувальних реченнях. Ці значення можна умовно поділити на 4 групи:

"我不知道该怎么办 [Wǒ bù zhīdào gāi zěnmè bàn]." Я не знаю, що робити.

我认识他, 但是现在也不怎么样 [Wǒ rènshì tā, dànshì xiànzài yě bù zě me yàng] – Я його гарно знаю, але зараз з ним щось не те.

Питальні займенники можуть заміняти назву предмета або явища, яке неможливо точно визначити. Це відбувається, коли подія ще не сталася і її неможливо передбачити. Крім того, питальні займенники використовуються, коли подія вже сталася, але назвати пов'язані з нею особи або предмети неможливо або недоцільно, оскільки стислість іноді може бути більш точною. У таких випадках питальні займенники замінюють предмети та явища, які ми не можемо назвати. Наприклад:

"不知道明天会发生什么 [Bù zhīdào míngtiān huì fāshēng shéme]." - Не знаю, що буде завтра.

Іноді питальні займенники в китайській мові можуть використовуватися для позначення будь-якого предмета або явища без винятків. Це означає, що мовець не має на увазі жодних обмежень або конкретних випадків.

"凭他怎么解释，我都不会相信他 [Píng tā zěnmē jiěshì, wǒ dōu bù huì xiāngxìn tā]." Неважливо, як він пояснюватиме, я все одно йому не вірю.

任凭你怎样努力，也无法改变结果 [Rènpíng nǐ zěnmē nǔlì, yě wúfǎ biànhuàn jiéguǒ]." Незалежно від того, як ти будеш намагатися, результат не зміниться.

"不管你做什么，我都支持你 [Bùguǎn nǐ zuò shéme, wǒ dōu zhīchí nǐ]." Незалежно від того, що ти будеш робити, я тебе підтримую.

На закінчення теми про питальні займенники, важливо зазначити, що повторення однакових питальних займенників в одному реченні може мати різні значення, залежно від контексту. Якщо перший питальний займенник вказує на невідому досі особу чи предмет, то другий займенник також буде вказувати на невідому особу чи предмет. Якщо ж перший питальний займенник вказує на відому нам особу чи предмет, то і другий питальний займенник буде вказувати на них. Наприклад:

谁需要帮忙，谁就说 [Shéi xūyào bāngmáng, shéi jiù shuō] – Хто потребує допомоги, той нехай і скаже.

你什么时候回来，我什么时候等你 [Nǐ shénme shíhòu huílái, wǒ shénme shíhòu děng nǐ] – Коли ти повернешся, тоді я тебе й зустріну.

З цього можна зробити висновок, що питальні займенники є складними для розуміння через їхню багатозначність і широкий спектр використання. Їх функції варіюються від заміни невідомих предметів і явищ до вказівки на невизначені або узагальнені об'єкти. Вони можуть виражати питання,

невизначеність і навіть заперечення залежно від контексту. Таким чином, питальні займенники є важливим і багатофункціональним елементом у китайській мові, що вимагає уважного вивчення та розуміння.

Як вже згадувалося, присвійні займенники в китайській мові утворюються за допомогою частки 的. Однак, тут є важлива деталь. Якщо в простому реченні або словосполученні є два або більше присвійних займенників з часткою 的, то частка використовується лише в останньому випадку. У разі наявності декількох присвійних займенників з часткою 的, частка використовується лише з останнім займенником. Це правило застосовується як у простих реченнях, так і в словосполученнях. Наприклад:

我朋友的车的钥匙 [Wǒ péngyou de chē de yàoshi] – Ключі від машини мого друга.

学校图书馆的书 [Xuéxiào túshūguǎn de shū] – Книги шкільної бібліотеки.

我梦想中的家 [Wǒ mèngxiǎng zhōng de jiā] – Будинок моєї мрії.

Однією з ключових синтаксичних особливостей займенників в українській мові є те, що вони не можуть мати при собі означення, які виражені іменниками, числівниками або якісними прикметниками. Займенники за своєю природою вже вказують на певні предмети чи явища, тому додавання до них додаткових означень (іменників, числівників, якісних прикметників) стає

Займенники в китайській мові, як і в багатьох інших мовах, відіграють важливу роль у вираженні думки та зв'язку слів у реченні. Їхня специфіка полягає в тому, що вони не мають постійної предметної конкретики, а вказують на певні предмети, ознаки, кількості в залежності від контексту.

Висновки до 2 розділу

Займенники в сучасній китайській мові мають багато правил і способів використання. Їхнє вживання робить мову простішою та ефективнішою, допомагаючи уникнути багатослівності, за умови, що всі розуміють, про кого або що йде мова. Іноді займенники передають більше зрозумілості, ніж інші частини мови, оскільки можуть стисло та точно вказувати на об'єкти або явища.

Особливе значення мають вказівні та питальні займенники. Вони виконують важливі функції у мові, проте їх використання часто неоднозначне. Наприклад, вказівні займенники можуть вказувати на об'єкти, близькі або віддалені від мовця, а питальні займенники можуть замінювати невизначені предмети або явища, ставлячи питання про них.

Ці приклади демонструють складність і багатогранність займенників у китайській мові. Хоча граматики надає певні правила для їх використання, повністю зрозуміти всі особливості та нюанси вживання займенників дуже складно, якщо не неможливо. Це підкреслює важливість контексту та практичного досвіду у вивченні мови. Зрозуміти всі тонкощі використання займенників можна лише через постійну практику та занурення у мовне середовище.

ВИСНОВКИ

Отже, займенники є важливою граматичною категорією, яка викликає багато дискусій серед лінгвістів через свої морфологічні та синтаксичні особливості. Морфологічна категорія числа, де вона є, відрізняється від категорії числа іменника лише формою вираження, але не змістом. Синтаксичні категорії займенників збігаються з функціями іменника та прикметника, але втрачають свою специфіку, оскільки займенники не мають постійної предметної конкретики. Ця особливість об'єднує різновиди та підкласи займенників в єдину частину мови, їх властивості та функції тісно переплітаються з іншими частинами мови.

На підставі цієї курсової роботи я хочу зробити наступні висновки:

- Займенник - це частина мови, яка вказує на особи, предмети, їх ознаки та кількість, але не називає їх. Займенники зазвичай вживаються в реченні замість іменника або прикметника, іноді - замість прислівника або числівника.

- Займенники мають узагальнені значення: вони вказують на будь-які предмети, істоти, абстрактні поняття, не називаючи їх.

- Основною функцією займенників є дейксис: тобто вказівка на конкретні об'єкти чи ситуації в контексті мовлення.

- Займенники поділяються на кілька груп: кожна з яких має свої власні граматичні характеристики. За своїм значенням та граматичними ознаками займенники поділяються на особові, присвійні, вказівні, питальні, зворотні, відносні та неозначені.

Займенники відрізняються високим рівнем абстракції, що є однією з найважливіших властивостей цього класу слів. Через цей абстрактний характер китайські вчені іноді відносять їх до службових слів. Морфологічною основою для виділення частин мови в китайській мові є словотворча структура складних

слів. Дослідження показують, що різні граматичні класи китайських слів мають свої власні словотворчі моделі, і кожен клас зазвичай має власну систему моделей для утворення складних слів.

В китайській мові займенники не розрізняються за родами та не відмінюються за відмінками. За числами змінюються лише особові та присвійні займенники, що свідчить про відсутність відмінювання займенників в китайській мові.

摘要

研究中文代词仍然是一个热门课题。 社会和语言意义是选择本科论文课题“现代汉语中的代词”的原因。 本科论文包括前言、两章和结论。 论文共33页。

第一章节描述了代词的概念及其类型。

第二章节探讨了代词的使用及其句法功能。

关键词：代词，代词功能，代词类型。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

3. Chao, Y.R. A Grammar of Spoken Chinese / Y.R. Chao. - Berkeley and Los
4. Chen, P. Indefinite determiner introducing definite referent: A special use of 'yi' 'one' classifier' in Chinese / P. Chen // *Lingua*. - Amsterdam: Elsevier, 2003.-Vol. 113.- Pp. 1169-1184.
5. Chen, P. Identifiability and Definiteness in Chinese / P. Chen // *Linguistics*. -Berlin, 2004. - Vol. 42. - #6. - Pp. 1129- 1184.
6. Dryer, M.S., Haspelmath, M. The World Atlas of Language Structures Online [Електронний ресурс] / M. S. Dryer, M. Haspelmath. - Munich: Max Planck Digital Library, 2011. - <http://wals.info/chapter/1>
7. Grice, P. Studies in the Way of Words (The William Jones Lectures) / P. Grice. - Cambridge, MA: Harvard University Press, 1989. - 406 p.
8. Haspelmath, M. Indefinite Pronouns / M. Haspelmath. - Oxford: Clarendon Press, 1997.-364 p.
9. Hawkins, J.A. Definiteness and Indefiniteness: a Study in Reference and Grammaticality Prediction / J.A. Hawkins. - London: Croom Helm, 1978. -316p.
10. Hawkins, J.A. Language universals and the performance-grammar correspondence hypothesis / J.A. Hawkins // *Language Universals*. - Oxford, 2009. - Pp. 54-78.
11. Head, B.F. Respect Degrees in Pronominal Reference / B.F. Head // *Universals in Human Language*. — Hoboken, 1978. - Vol. 3. - Pp. 151-211.
12. Heim, I. The semantics of definite and indefinite noun phrases / I. Heim. -New York: Garland Publishing, 1988. - 413 p.
13. Hopper, P., Thompson, S. A. The Discourse Basis for Lexical Categories / P. Hopper, S.A. Thompson // *Language*. - Washington, DC, 1984. - Vol. 6. - #4 - Pp. 702 - 752.
14. Hopper, P., Thompson, S. A. Language universals, discourse pragmatics, and semantics / P. Hopper, S.A. Thompson // *Language Sciences*. - Amsterdam, 1993. - Vol. 15 (4). - Pp. 357-376.

15. Huang, J. Existential sentences in Chinese and (in)definiteness / J. Huang // *The Representation of (In)definiteness*; ed. by E. Reuland, A. ter Meulen. -Cambridge, MA, 1987. - Pp. 226-253.
16. Huang, S. The emergence of a grammatical category definite article in spoken Chinese / S. Huang // *Journal of Pragmatics*. - Cambridge, MA, 1999. -Vol. 31.-#1.- Pp. 77-94.
17. Jackendoff, R. *Foundations of Language: Brain, Meaning, Grammar, Evolution* / R. Jackendoff. - Oxford: Oxford University Press, 2002. - 477 p.
18. Kramsky, J. *The Article and the Concept of Definiteness in Language* / J. Kramsky. - The Hague: Mouton, 1972. - 212 p.
19. Lambrecht, K. *Information Structure and Sentence Form: A Theory of Topic, Focus, and the Mental Representation of Discourse Referents* / K. Lambrecht. - Cambridge: Cambridge University Press, 1994. - 408 p.
20. Li, C. N., Thompson, S. A. *Subject and topic: a new typology of language* / C. N. Li, S. A. Thompson // *Subject and topic*. - Austin, 1976. - Pp. 457- 489.
21. Li, C.N., Thompson, S.A. *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar* / C. N. Li, S. A. Thompson. - Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1981.-720 p.
22. Lyons, C. *Definiteness* / C. Lyons. - Cambridge: Cambridge University Press, 1999.-380 p.
23. Lyons, J. *Semantics* / J. Lyons. - Cambridge: Cambridge University Press, 1977.- 540 p.
24. Sanford, A., Moar, J. K., Garrod, S. C. Proper names as controllers of discourse focus / A. Sanford, J. K. Moar, S. C. Garrod // *Language and Speech*. - Thousand Oaks, CA, 1988. - Vol. 31. - Pp. 43-56.
25. Tao, H. The grammar of demonstratives in Mandarin / H. Tao // *Journal of Chinese Linguistics*. - Hong Kong, 1999. - Vol. 27. -#1. - Pp. 69-103.

26. Tsao, F. Sentence and Clause Structure in Chinese: A Functional Perspective / F. Tsao. - Taipei: Student Book Company, 1990. - 505 p.
27. Van Oosten, J. The Nature of Subjects, Topic and Agents: A Cognitive Explanation / J. Van Oosten. - Bloomington: Indiana University Linguistics Club, 1986.-223 p.